

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

15 januari 2026

WETSVOORSTEL**tot wijziging van het Oud Burgerlijk Wetboek
wat de voornaamsverandering
van slachtoffers van illegale adoptie betreft**(ingediend door mevrouw Els Van Hoof)
_____**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

15 janvier 2026

PROPOSITION DE LOI**modifiant l'ancien Code civil
en ce qui concerne le changement
de prénoms des victimes d'adoptions illégales**(déposée par Mme Els Van Hoof)
_____**SAMENVATTING**

Vandaag dient vaak een gemeentelijke retributie betaald te worden bij een verzoek tot voornaamsverandering. Om het herstel van identiteit van slachtoffers van illegale adopties zo veel als mogelijk te faciliteren, wil dit wetsvoorstel een voornaamsverandering kosteloos maken voor deze personen.

RÉSUMÉ

Aujourd'hui, une redevance communale est souvent due en cas de demande de changement de prénoms. Afin de faciliter autant que possible le rétablissement de l'identité des victimes d'adoptions illégales, cette proposition de loi vise à instaurer la gratuité de la procédure de changement de prénoms pour ces personnes.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
ONAFH/INDÉP	: Onafhankelijk-Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op 9 juni 2022 nam de Kamer een resolutie aan betreffende de erkenning dat kinderen in België illegaal werden geadopteerd, betreffende de erkenning van de betrokkenen als slachtoffer, alsook betreffende de instelling van een administratief onderzoek dienaangaande.¹ Deze resolutie was onder meer het resultaat van getuigenissen van slachtoffers van illegale adopties in de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen. Illegale adopties kunnen diverse vormen aannemen. Het gaat daarbij niet steeds om kinderen die ontvoerd of verhandeld zijn, maar ook om kinderen wiens ouders misleid werden, bijvoorbeeld met het idee dat hun kind elders zou gaan studeren en later zou terugkeren.

Met deze resolutie erkende de Kamer dat bij de interlandelijke adoptie van kinderen fraude heeft plaatsgevonden in België zonder het medeweten van de bevoegde administratieve overheden. Eveneens verontschuldigde de Kamer zich voor het leed bij de betrokkenen, zowel de geadopteerde personen en gezinnen van herkomst als de adoptiegezinnen. In de resolutie werd de regering bovendien verzocht om een administratief onderzoek naar wanpraktijken van illegale adopties te voeren, alsook om een aantal concrete herstelmaatregelen te nemen. Zo werd gevraagd dat de regering zou nagaan “op welke manier een administratieve vereenvoudiging doorgevoerd kan worden waardoor de naam en de leeftijd van geadopteerden aangepast kan worden ter herstel van de identiteit en de fouten uit het verleden.”

Omdat de uitvoering van de eerste resolutie op zich liet wachten, in het bijzonder wat het administratief onderzoek betreft, nam de Kamer op 13 maart 2025 een nieuwe resolutie aan betreffende de maatregelen die moeten worden genomen als gevolg van de erkenning dat kinderen illegaal werden geadopteerd in België. In deze nieuwe resolutie werd de federale regering verzocht om de eerdere resolutie uit 2022 volledig uit te voeren. Eén van de concrete maatregelen die de resolutie van de regering vraagt is het oprichten van een centraal contactpunt op federaal niveau waar “onder andere slachtoffers van illegale transnationale adopties gebruik kunnen maken van een kosteloze en vereenvoudigde procedure tot naamswijziging [...]”²

Een naamswijziging kan voor slachtoffers van illegale adopties een belangrijke stap zijn richting het herstellen van de eigen identiteit. Namen die gegeven zijn na de

¹ Parl. St., Kamer, 2021-2022, DOC 55 2151/008.

² Parl. St., Kamer, 2024-2025, DOC 56 0461/005.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 9 juin 2022, la Chambre a adopté une résolution visant à reconnaître la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique, à reconnaître les personnes concernées comme des victimes et à entamer une enquête administrative sur le sujet.¹ Cette résolution donnait notamment suite aux témoignages livrés devant la commission des Relations extérieures par des victimes de ces pratiques. Ce phénomène peut prendre des formes diverses. Il ne s'agit pas toujours d'enfants qui ont été enlevés ou vendus: parfois, les parents ont été trompés. On leur a par exemple fait croire que leur enfant irait étudier ailleurs pour ensuite revenir chez eux.

Cette résolution reconnaissait que des cas de fraudes à l'adoption d'enfants en provenance de l'étranger ont eu lieu dans notre pays à l'insu des autorités administratives compétentes et la Chambre y présentait ses excuses aux personnes concernées pour les souffrances infligées, aussi bien les personnes adoptées que les familles d'origine et les familles adoptives. La résolution demandait en outre au gouvernement de mener une enquête administrative au sujet des pratiques abusives liées aux adoptions illégales et de prendre une série de mesures réparatrices concrètes. Ainsi, elle demandait au gouvernement “d'examiner selon quelle modalité une simplification administrative pourrait permettre de modifier le nom et l'âge des personnes adoptées en vue de rétablir l'identité de ces personnes et de réparer les erreurs du passé.”

Étant donné que la mise en œuvre de la première résolution se faisait attendre, en particulier en ce qui concerne l'enquête administrative, la Chambre a adopté, le 13 mars 2025, une nouvelle résolution concernant les mesures à prendre à la suite de la reconnaissance de la survenance de cas d'adoptions illégales en Belgique.² Elle y invitait le gouvernement fédéral à procéder à une mise en œuvre complète de la résolution de 2022. L'une des mesures concrètes demandées au gouvernement était la création d'un point de contact central au niveau fédéral “où les victimes d'adoptions transnationales illégales, entre autres, peuvent recourir à une procédure gratuite et simplifiée de changement de nom [...]”

Pour les victimes d'adoptions illégales, un changement de nom peut constituer une étape importante vers le rétablissement de leur véritable identité. Les noms

¹ Doc. parl., Chambre, 2021-2022, DOC 55 2151/008

² Doc. parl., Chambre, 2024-2025, DOC 56 0461/005

illegale adoptie, kunnen voor slachtoffers een pijnlijke en dagdagelijkse herinnering zijn aan het misdrijf. Ook wensen sommige slachtoffers hun oorspronkelijke naam weer aan te nemen als onderdeel van het herstel van de eigen identiteit. Het is daarom wenselijk dit proces kosteloos en zo eenvoudig mogelijk te maken.

Familienaam

Door een wetswijziging in 2024³ is het vandaag voor slachtoffers van illegale adoptie mogelijk om kosteloos de familienaam te wijzigen. Artikel 370/4, § 1, eerste lid, van het Oud Burgerlijk Wetboek vereist het bewijs van ernstige redenen om een naamsverandering toe te staan. Krachtens artikel 370/4, § 1, tweede lid, worden die ernstige redenen echter voorondersteld voor slachtoffers van illegale adopties (slachtoffers van misdrijven als bedoeld in de artikelen 391*quater* en 391*quinquies* van het Strafwetboek). Bovendien bepaalt artikel 249 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten dat het gebruikelijke registratierecht van 140 euro niet verschuldigd is bij een naamswijziging door slachtoffers van illegale adoptie.

Voornaam

In tegenstelling tot de verandering van familienaam is de voornaamsverandering vandaag niet steeds kosteloos voor slachtoffers van illegale adoptie. Er is in de wet geen bijzondere bepaling opgenomen voor een voornaamsverandering voor slachtoffers van illegale adopties. Zij moeten bijgevolg de gebruikelijke procedure volgen.

Volgens artikel 370/3, § 3 Oud Burgerlijk Wetboek kan elke persoon die van voornamen wenst te veranderen, daartoe een verzoek indienen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan de voornaamsverandering toestaan als de gevraagde voornamen geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet kunnen schaden.⁴ Elk gemeentebestuur kan zelf een gemeentelijke retributie vaststellen voor een voornaamsverandering. Voor wie een voornaamsverandering doorvoert omdat de voornaam niet overeenkomt met de innerlijk beleefde genderidentiteit, mag de gemeentelijke retributie niet hoger zijn dan 10 % van het normale tarief.⁵

³ Wet van 7 januari 2024 tot wijziging van het oud Burgerlijk Wetboek en het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten teneinde de procedure voor naamsverandering te versoepelen.

⁴ Artikel 370/4, § 2 Oud Burgerlijk Wetboek.

⁵ Artikel 370/4, § 2, vierde lid Oud Burgerlijk Wetboek.

donnés après l'adoption illégale peuvent être, pour les victimes, un rappel douloureux et quotidien de la pratique abusive dont elles ont fait l'objet. Certaines victimes souhaitent également reprendre leur nom d'origine dans le cadre du rétablissement de leur identité. Il est donc souhaitable que ce processus soit gratuit et aussi simple que possible.

Nom de famille

Grâce à une modification législative datant de 2024³, les victimes d'adoptions illégales disposent à présent de la possibilité de changer gratuitement de nom de famille. L'article 370/4, § 1er, alinéa 1er, de l'ancien Code civil, prévoit que le changement de nom n'est possible que si le demandeur apporte la preuve de motifs graves. En vertu de l'article 370/4, § 1er, alinéa 2, ces motifs graves sont toutefois présumés dans le cas des victimes d'adoptions illégales (c'est-à-dire les victimes d'infractions visées aux articles 391*quater* et 391*quinquies* du Code pénal). En outre, l'article 249 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe dispose que le droit d'enregistrement habituel de 140 euros n'est pas dû lorsque le changement de nom est demandé par des victimes d'adoptions illégales.

Prénoms

Contrairement au changement de nom de famille, le changement de prénoms n'est pas toujours gratuit à l'heure actuelle pour les victimes d'adoptions illégales. Aucune disposition particulière ne figure dans la loi pour ces personnes, qui sont dès lors contraintes de suivre la procédure habituelle.

Conformément à l'article 370/3, § 3 de l'ancien Code civil, toute personne qui souhaite changer de prénoms peut en faire la demande à l'officier de l'état civil. Ce dernier peut autoriser le changement de prénoms lorsque les prénoms sollicités ne prêtent pas à confusion et ne peuvent nuire au requérant ou à des tiers.⁴ Chaque administration communale a la possibilité de fixer elle-même une redevance communale s'appliquant au changement de prénoms. Lorsque la demande est introduite au motif que le prénom ne correspond pas à l'identité de genre vécue intimement par le demandeur, la redevance communale s'élève à 10 % maximum du tarif ordinaire.⁵

³ Loi du 7 janvier 2024 modifiant l'ancien Code civil et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe en vue d'assouplir la procédure de changement de nom.

⁴ Art. 370/4, § 2, de l'ancien Code civil.

⁵ Art. 370/4, § 2, alinéa 4, de l'ancien Code civil.

De gemeentelijke retributie verschilt sterk tussen gemeenten. Enkele voorbeelden illustreren dat:

— in Diest is een eerste voornaamsverandering gratis, vanaf de tweede vraag bedraagt de retributie 490 euro;⁶

— in Scherpenheuvel-Zichem bedraagt de retributie 250 euro;⁷

— in Leuven is een voornaamsverandering gratis;⁸

— in Rumst bedraagt de retributie 200 euro. Indien de voornaam belachelijk of hatelijk is, tot verwarring kan leiden of slechts beperkt aangepast wordt, bedraagt de retributie bij een eerste voornaamsverandering 50 euro;⁹

— in Hasselt is een voornaamsverandering gratis.¹⁰

Het is niet wenselijk dat slachtoffers van illegale adoptie de vaak hoge gemeentelijke retributie moeten betalen bij een voornaamsverandering. Net als de achternaam is ook de voornaam een wezenlijk onderdeel van iemands identiteit. Om het herstel van identiteit van slachtoffers van illegale adopties zo veel als mogelijk te faciliteren, dient een voornaamsverandering gratis te zijn voor slachtoffers van illegale adopties. Dit wetsvoorstel voegt daarom een bepaling toe die slachtoffers van illegale adopties, zoals omschreven in de artikelen 391*quater* en 391*quinquies* van het Strafwetboek, vrijstelt van gemeentelijke retributie bij een verzoek tot voornaamsverandering.

Op die manier wordt een nieuwe stap gezet richting de volledige uitvoering van de twee aangenomen

⁶ <https://www.diest.be/aanvragen-en-documenten/burgerzaken/identiteit/naams-of-voornaamswijziging#:~:text=Je%20kan%20je%20voornaam%20veranderen%20bij%20de%20gemeente,Wat%20breng%20je%20mee%3F%20Jouw%20identiteitskaart%20of%20vreemdelingenkaart>

⁷ <https://www.scherpenheuvel-zichem.be/persoon-en-levensmomenten/identiteit-reizen-en-verblijf/naamsverandering/voornaam-veranderen#:~:text=De%20inwoners%20van%20Scherpenheuvel-Zichem%20die%20van%20voornaam%20wil,maanden.%20De%20nieuwe%20voornaam%20kan%20anderen%20niet%20schaden>

⁸ <https://www.leuven.be/naam#:~:text=Je%20kan%20je%20voornaam%20veranderen%20bij%20de%20gemeente,vind%20je%20bij%20de%20FOD%20Justitie.%20Wat%20kan%3F>

⁹ <https://www.rumst.be/producten/detail/161/veranderen-van-voornaam#:~:text=U%20kunt%20uw%20voornaam%20laten%20wijzigen%20als%3A%20de,het%20gaat%20over%20een%20verzoek%20van%20een%20minderjarige%29>

¹⁰ <https://www.hasselt.be/nl/naamsverandering#:~:text=Je%20kan%20je%20voornaam%20-%20gratis%20-%20laten,geboorteakte%20indien%20je%20in%20het%20buitenland%20bent%20geboren>

Les quelques exemples ci-dessous montrent que la redevance communale varie considérablement d'une commune à l'autre:

— à Diest, le premier changement de prénoms est gratuit; à partir de la deuxième demande, la redevance s'élève à 490 euros;⁶

— à Montaigu-Zichem, la redevance s'élève à 250 euros;⁷

— à Louvain, le changement de prénoms est gratuit;⁸

— à Rumst, la redevance s'élève à 200 euros. Si les prénoms sont ridicules ou odieux, sont de nature à prêter à confusion ou ne sont modifiés que de manière limitée, la redevance s'élève à 50 euros pour le premier changement de prénoms;⁹

— à Hasselt, le changement de prénoms est gratuit.¹⁰

Il n'est pas souhaitable d'imposer aux victimes d'adoptions illégales le paiement de cette redevance communale, qui est souvent élevée. Au même titre que le nom de famille, les prénoms constituent un élément essentiel de l'identité d'une personne. Pour que les victimes d'adoptions illégales puissent rétablir leur identité le plus facilement possible, il faut qu'elles bénéficient de la gratuité du changement de prénoms. C'est pourquoi la présente proposition de loi vise à insérer une disposition qui exonèrera les victimes d'une adoption illégale, telle que définie par les articles 391*quater* et 391*quinquies* du Code pénal, du paiement de la redevance communale due dans le cadre d'une demande de changement de prénoms.

Une nouvelle avancée sera ainsi réalisée vers l'application intégrale des deux résolutions adoptées par la

⁶ <https://www.diest.be/aanvragen-en-documenten/burgerzaken/identiteit/naams-of-voornaamswijziging#:~:text=Je%20kan%20je%20voornaam%20veranderen%20bij%20de%20gemeente,Wat%20breng%20je%20mee%3F%20Jouw%20identiteitskaart%20of%20vreemdelingenkaart>

⁷ <https://www.scherpenheuvel-zichem.be/persoon-en-levensmomenten/identiteit-reizen-en-verblijf/naamsverandering/voornaam-veranderen#:~:text=De%20inwoners%20van%20Scherpenheuvel-Zichem%20die%20van%20voornaam%20wil,maanden.%20De%20nieuwe%20voornaam%20kan%20anderen%20niet%20schaden>

⁸ <https://www.leuven.be/naam#:~:text=Je%20kan%20je%20voornaam%20veranderen%20bij%20de%20gemeente,vind%20je%20bij%20de%20FOD%20Justitie.%20Wat%20kan%3F>

⁹ <https://www.rumst.be/producten/detail/161/veranderen-van-voornaam#:~:text=U%20kunt%20uw%20voornaam%20laten%20wijzigen%20als%3A%20de,het%20gaat%20over%20een%20verzoek%20van%20een%20minderjarige%29>

¹⁰ <https://www.hasselt.be/nl/naamsverandering#:~:text=Je%20kan%20je%20voornaam%20-%20gratis%20-%20laten,geboorteakte%20indien%20je%20in%20het%20buitenland%20bent%20geboren>

Kamerresoluties. Dit is ook in lijn met het Federaal Regeerakkoord, dat de volledige uitvoering van de Kamerresoluties vooropstelt en waarin het engagement wordt uitgesproken om slachtoffers van illegale adopties te ondersteunen.¹¹

Els Van Hoof (cd&v)

Chambre. Cette démarche est également conforme à l'accord de coalition fédérale, qui préconise de mettre pleinement en œuvre les résolutions de la Chambre et exprime l'engagement de soutenir les victimes d'adoptions illégales.¹¹

¹¹ Federaal Regeerakkoord 2025-2029, p. 196.

¹¹ Accord de coalition fédérale 2025-2029, p. 203.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 370/4, § 2, vijfde lid, van het Oud Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juni 2018, wordt vervangen als volgt:

“Worden vrijgesteld van gemeentelijke retributie:

1° de personen bedoeld in de artikelen 11*bis*, § 3, derde lid, 15, § 1, vijfde lid, en 21, § 2, tweede lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit;

2° de personen die het slachtoffer zijn geweest van een misdrijf als bedoeld in de artikelen 391*quater* en 391*quinquies* van het Strafwetboek.”

17 december 2025

Els Van Hoof (cd&v)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 370/4, § 2, alinéa 5, de l'ancien Code civil, inséré par la loi du 18 juin 2018, est remplacé par ce qui suit:

“Sont exonérées de redevance communale:

1° les personnes visées aux articles 11*bis*, § 3, alinéa 3, 15, § 1er, alinéa 5, et 21, § 2, alinéa 2, du Code de la nationalité belge;

2° les personnes qui ont été victimes d'une infraction visée aux articles 391*quater* et 391*quinquies* du Code pénal.”

17 décembre 2025